

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **L.**, bývajúci v H., Z., zastúpeného JUDr. J., advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, C., proti žalovanému: **R., a. s.**, so sídlom v Košiciach, G., IČO: X., zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. D., s. r. o., so sídlom v Košiciach, Rastislavova 68, IČO: 47 231 785, **o zrušenie rozhodcovského rozsudku**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves, pod sp. zn. 4 C 202/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. júna 2015, sp. zn. 3 Co 614/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 72,93 eur na účet JUDr. J., advokáta a to do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 24. apríla 2014 č. k. 4 C 202/2013-117 zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3 C 228/2012 z 19. januára 2012. Zároveň odložil vykonateľnosť tohto rozhodcovského rozsudku do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vo veci Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 382/2013, Rvp 5052/2012. Uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 275,56 eur na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj súdny poplatok zo žaloby v sume 99,50 eur v tej istej lehote.

Konštatoval, že v danom prípade bola uzatvorená poisťná zmluva, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu. Návrh zmluvy bol vyhotovený dodávateľom

(žalovaným) na vopred pripravenom tlačive tak, že spotrebiteľ nemal možnosť zmeniť jej obsah. Súčasťou zmluvného dojednania bola tiež rozhodcovská doložka, podľa ktorej všetky vzájomné spory z poistenia budú prejednávané v rozhodcovskom konaní. Žalobca nebol oboznámený s právnymi účinkami takéhoto dojednania, ničím si ho nevymienil a nijako nemohol meniť jeho obsah. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a mala za následok značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Táto doložka je preto neprijateľná (neplatná) zmluvná podmienka. Žalobe, ktorá bola podaná v zákonom určenej lehote (§ 41 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní), z týchto dôvodov vyhovel a označený rozhodcovský rozsudok zrušil. Výrok o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku odôvodnil tým, že sú splnené všetky predpoklady pre tento postup so zreteľom na zrušenie tohto rozsudku. Výrok o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania odôvodnil tým, že nezistil dôvody pre prerušenie konania. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ust. § 142 ods.1 O. s. p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 18. júna 2015 sp. zn. 3 Co 614/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Aj podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku dojednania v spotrebiteľskej zmluve, ktoré je obsiahnuté v štandardnej formulárovej zmluve, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskú doložku si žalobca osobitne nevyjednal a zmluvu mohol len ako celok odmietnuť alebo sa jej podrobiť. Bolo preukázané, že žalobcovi neboli poskytnuté žiadne informácie o dôsledku výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky. Podľa názoru odvolacieho súdu je preto žaloba opodstatnená. Vecne správne sú aj ostatné súvisiace výroky napadnutého rozsudku.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. t.j., že sa mu postupom súdov oboch stupňov odňala možnosť konať pred súdom a toto dovolanie odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O. s. p. t.j., že v konaní došlo k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutia oboch súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení. Takýmto spôsobom došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zo zápisníc z pojednávanií je zrejmé, že prvostupňový súd neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia boli zhodné

a ktoré zostali sporné a teda svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O. s. p. nesplnil, pričom odvolací súd túto okolnosť napriek odvolacím námietkam žalovaného ponechal bez povšimnutia. Prvostupňový súd si nesplnil povinnosti podľa § 129 O. s. p. a tento nedostatok nebol taktiež napravený, ani odvolacím súdom. Porušenie § 118 ods. 2 O. s. p. je potrebné považovať za vadu, ktorá spôsobuje tzv. zmätočnosť rozhodnutia v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pretože tento sa nevyrovnal s argumentmi žalovaného uvedenými v odvolaní. Z napadnutého rozhodnutia nie je možné zistiť stanovisko odvolacieho súdu k protiargumentom žalovaného k tvrdeniam prvostupňového súdu. Stručný právny záver odvolacieho súdu nereaguje na všetky zásadné námietky žalovaného. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu treba považovať za nepresvedčivé, nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súdny oboch stupňov prejednávanej veci nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Prvostupňový súd sa nezaoberal otázkou neprijateľnosti zmluvnej podmienky a neskúmal jej prijateľnosť testom primeranosti ako je to povinnosťou súdu podľa smernice č. 93/13/EHS a podľa viacerých rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie. O tom, čo je podstatná náležitosť rozhodcovskej doložky rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. Obdo V 73/2003 z 30. júna 2004, kde judikoval, že takouto podstatnou náležitosťou je explicitne záväzok zmluvných strán podradiť sa pri riešení sporov zo zmluvy rozhodcovskému konaniu. Z rozhodnutia súdu prvého stupňa však nevyplýva záver, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v osobitných zmluvných dojednaniach by postrádala podstatnú náležitosť rozhodcovskej doložky v zmysle tohto judikátu najvyššieho súdu. Ak súd tvrdí, že právnym základom pre vyhlásenie neplatnosti rozhodcovskej doložky je jej nezlučiteľnosť s § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, tak jeho interpretácia je nezákonná nie len z dôvodu, že táto právna norma nebola v čase uzavretia rozhodcovskej doložky platná a účinná, ale je aj absolútne arbitrárna a nepreskúmateľná. Slovenský zákonodarca umožňoval v čase rozhodovania súdu prvého stupňa sankciovať jednotlivé ustanovenia v rámci rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve ako neprijateľné, avšak len za podmienky, že sa skutkovo preukáže, že dané ustanovenie núti spotrebiteľa riešiť spory s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní. Takéto ustanovenie v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky v prejednávanej veci však dojednané nie je a nebolo. Predmetná rozhodcovská doložka totiž obsahuje len dohodu zmluvných strán, že spory zo zmluvy sa budú prednostne riešiť v rozhodcovskom konaní, pričom v ničom nie sú upreté práva spotrebiteľa v prípade nespokojnosti so spôsobom tohto

rozhodcovského konania pokračovať ďalej v riešení sporu na všeobecnom súde. Rozhodnutia oboch stupňov súdov sú arbitrárne a nepreskúmateľné z toho dôvodu, že sa nesnažili skutkovo preukázať, ktoré ustanovenie v dojednanej rozhodcovskej doložke je také, ktoré možno subsumovať pod § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka. V rámci testu neprijateľnosti zmluvnej podmienky je potrebné preukázať (ak má byť určitá zmluvná podmienka označená za neprijateľnú), že v jej dôsledku vznikol nepomer v konkrétnych právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a to v čase uzavretia zmluvy, pričom musí ísť o hrubý nepomer. Súdny oboch stupňov mali vykonať tento test neprijateľnosti zmluvnej podmienky, opodstatniť vyhlásenie podmienky za neprijateľnú skutkovými a právnymi závermi získanými postupom podľa čl. 4 smernice č. 93/13/EHS (v slovenskom právnom poriadku v zmysle § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka). Ak by sa aj súdom podarilo (hypoteticky) ustáliť, že niektoré ustanovenie rozhodcovskej doložky je neprijateľné, mali súdy povinnosť preskúmať a zdôvodniť, či môže zvyšok zmluvy bez neprijateľnej podmienky ďalej pokračovať. Na miesto toho, aby sa súdy dôsledne vyporiadali s otázkou neprijateľnosti podmienky v zmluve sústredili sa na otázku individuálnosti jej dojednania. Zo samotnej podstaty veci totiž vyplýva, že najprv musí byť preukázaná neprijateľnosť podmienky a až potom sa môže na pretras dostať otázka jej prípadného individuálneho dojednania. V zmysle písm. q/ prílohy citovanej smernice je rozhodcovská doložka neprijateľná len vtedy, ak bolo jej úmyslom zbaviť spotrebiteľa po právoplatnom jednostupňovom rozhodnutí rozhodcovského súdu práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, teda aj žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Na základe toho navrhol, aby dovolací súd rozsudky oboch stupňov súdov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného sa stotožnil so závermi súdov nižších stupňov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s ustanovením § 241 ods. 1 O.s.p., dospel bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) k záveru, že tento opravný prostriedok treba odmietnuť.

V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovoľateľky – vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Cdo 460/2014,

3 Cdo 102/2014, 3 Cdo 260/2014, 3 Cdo 332/2014, 3 Cdo 368/2014, 3 Cdo 99/2015, 3 Cdo 474/2014, 3 Cdo 224/2015, 5 Cdo 227/2014, 5 Cdo 169/2014, 5 Cdo 505/2014, 4 Cdo 422/2014, 4 Cdo 237/2015, 7 Cdo 264/2014, 7 Cdo 656/2014, 8 Cdo 337/2014). Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O.s.p. už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaného podľa § 237 ods. 1 O.s.p. a § 239 O.s.p. prípustné nie je, najvyšší súd ho odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemá (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.) a trovy aj vyčíslil. Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene jeho právneho zástupcu za jeden úkon právnej služby poskytnutej žalobcovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovaného [§ 13a ods. 1 písm. a/, c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tieto úkony právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 vyhlášky vo výške 64,54 eur, čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky, miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (8,39 eur) predstavuje spolu 72,93 eur. Náhradu trov spočívajúcu v odmene za úkon právnej služby prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dovolací súd žalobcovi nepriznal, nakoľko súčasný právny zástupca zastupoval žalobcu aj v pôvodnom konaní a odmena za tento úkon právnej služby bola v rámci náhrady trov konania už v pôvodnom konaní priznaná.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 26. januára 2016

JUDr. Ladislav Górasz, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.